

El Temps

CARRETERES SECUNDÀRIES 7

**EL SUD DE
COSTA BARCELONA**

UN LITORAL, TRES COMARQUES

La marca turística Costa Barcelona, impulsada per la Diputació de Barcelona, abraça no només la franja costanera que s'estén al nord i al sud de Barcelona, sinó també el prelitoral. El viatge que us proposem recorre l'extrem meridional de la Costa Barcelona, que, traduït a comarques, correspon a l'Alt Penedès, el Garraf i el Baix Llobregat.

■ **Km. 0. Vilafranca del Penedès.** És dissabte. Dia de mercat. A les primeres clarors, els acompanya el tràfec de paradistes: descàrrega dels productes,

moviment de vehicles, veus... És senyal que a Vilafranca del Penedès comença el cap de setmana. Si bé s'estén pels carrers centrícs i la rambla de Sant Francesc, l'epicentre d'aquest terrabastall se situa a la plaça de la Vila, d'una evident regularitat geomètrica i que l'edifici consistorial tanca per ponent. A l'extrem oposat, una filera de porxos protegeix terrasses i comerços, però ja no corresponen a la plaça de la Vila sinó a la de Sant Joan, que és la continuació de la primera. Dit d'una altra manera, es tracta de dues places consecutives, amb un

canvi de denominació marcat per la presència de la capella de Sant Joan. L'edifici religiós, gòtic en el seu origen, avala l'antiguitat del lloc. I és aquest el punt de partida del nostre viatge, que és, també, una de les places més castelleres de Catalunya. Per Sant Fèlix —30 d'agost—, els de Vilafranca hi demostren la seua autoritat com una de les colles més grans que ha donat la història d'aquesta tradició.

A punta de dia i abans de marxar, els carrers centrícs de la vila, encara banyats per l'ombra i la frescor que emana d'ells, inviten a una passejada. Arribats a la rambla de Sant Francesc, la trama urbana s'esponja: sobre el passeig que substitueix l'antiga muralla medieval s'aboquen comerços i àmplies terrasses. L'esplanada s'ha guanyat la simpatia de la ciutadania com a lloc de trobada i d'activitat social. En un extrem, un monument dedicat a la figura de Milà i Fontanals, fill del lloc, presideix la rambla.

Vilafranca és plaça forta en matèria de vins; de fet, n'ostenta la capitalitat. No debades, hi ha el consell regulador de la DO Penedès, una de les zones vitivinícoles més reputades, i hi trobareu, també, el VINSEUM, el Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, on s'exposa la tradició mil·lenària vitivinícola i alhora representa un bon punt de partida per a una experiència enoturística.

Abandonem la vila per la carretera B-212 que condueix a la Múnia. No hi arribarem: tan bon punt travessem el riu Foix, un camí connecta amb la Bleda i Sant Martí Sarroca. Discorrem entre vinyes; l'orografia és oberta, amable; la serra d'Ancosa, que

EXPERIÈNCIES

Ruta Miravinya: recorrent la ruta dels miradors del Penedès

● <https://penedesturisme.cat/ca/miravinya-explora-el-penedes>

Rutes del vi al Penedès: descobreix el vi i el seu paisatge a peu, en bicicleta o en *segway*

● www.penedesturisme.cat

Tasta el préssec d'Ordal. Mercat del préssec d'Ordal

● www.pressedordal.cat/

La Ruta del Xatò, una experiència gastronòmica

● <https://www.rutadelxato.com/>

separa el Penedès de l'Anoia, tanca el quadre per ponent. La Bleda s'identifica des de la distància per la Torre de les Aigües, fina i esvelta. L'edifici, inaugurat el 1923, s'eleva entre les vinyes; tenia funció d'abastir Vilafranca del Penedès, i en el seu inici comptava amb sis pisos, dels quals, durant la Guerra Civil, li n'escapçaren tres.

● CONJUNT MONUMENTAL
DE SANT MARTÍ SARROCA

ELISEUT CLIMENT

■ **Km. 12. Sant Martí Sarroca.** Sense abandonar el camí, la ruta ens porta a Sant Martí Sarroca, als peus de la serra del Montmell. L'origen del poble sembla que va ser el castell islàmic que el senyor de Sant Martí restaurà cap al segle X. La fortificació s'erigia sobre el turó de la Roca, on avui perviuen les restes del castell medieval i l'església dedicada a Santa Maria (s. XII). Tot plegat conforma un conjunt monumental, declarat monument historicoartístic d'interès nacional. A més, la posició elevada del lloc proporciona una panoràmica privilegiada de la plana penedesenca.

Deixem enrere el poble; arribem als pendents de la serra d'Ancosa per la carretera BP-2121 i, sense travessar la muntanya, girem cap a Guardiola de Font-rubí. La via és estreta i lenta, i ascendeix progressivament, sense canvis sobtats de pendent. El pi blanc és omnipresent; la vinya apareix de manera imprevisible i inconnexa. Font-rubí s'ha apropiat del coll que corona la carretera: el nucli s'estén a banda i banda de l'asfalt; és mínim —un grapat de cases—, enlairat i depèn de Guardiola de Font-rubí, que és cap del municipi

ELISEU T. CLIMENT

i el qual, durant els caps de setmana, esdevé pol d'atracció de motoristes, ciclistes i qualsevol versió imaginable del turista de proximitat. Els seus bars acullen el foraster disposat a empassar-se un esmorzar de forquilla i ganivet.

Estem recorrent l'Alt Penedès. Sovint apareix Montserrat, de silueta esmolada, vertical, que fa de contrapunt a l'alçada modesta dels ceps. Ens dirigim cap al Pla del Penedès. La carretera manté la tònica de l'anterior: estreta i agradable. Naveguem entre un mar de vinya, cada cop menys tempestu-

ós: el topònim del poble que ens espera designa una orografia encalmada.

Haurem d'abandonar per un instant la ruta i desviar-nos fins al mirador de la Cadira, un dels cinc que componen la ruta Miravinya, impulsada pel Consorci de Promoció Turística del Penedès. El que ens ocupa es caracteritza per la presència d'una cadira gegant, situada al cap del turó de la Malgranada (Torrelavit), una talaia d'altura limitada —315 m—, però amb una panoràmica a 360 graus incomparable. Per accedir-hi, caldrà prendre el camí asfal-

● PAISATGE DEL PENEDES,
AMB MONTSERRAT AL FONS

SOSTENIBILITAT

La Diputació de Barcelona s'ha compromès amb la implementació a la província de Barcelona dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030. En aquest sentit, treballa per estendre la cultura de la sostenibilitat turística a empreses, serveis turístics i destinacions a través del Compromís per a la Sostenibilitat Biosphere.

● www.barcelonaesmoltmes.cat/turisme-sostenible

tat que, des de l'eixida del Pla del Penedès, mena a les caves Jean Leon. Allà continuarem per terra, còmodament, fins al peu del monticle.

■ **Km. 49. Sant Sadurní d'Anoia.** Aviat desemboquem en la capital del cava. Agències locals ofereixen rutes guiades pels diferents cellers elaboradors. El que no hauríem d'estalviar són dues visites indefugibles: una, a les caves Codorniu, el segell degà en matèria d'espumosos. L'edifici modernista originari és obra de Josep Puig i Cadafalch i ha estat declarat monument historicoartístic. I l'altra, al CIC Fassina, el Centre d'Interpretació del Cava, un recorregut pel món del cava en un espai de 1.200 metres quadrats.

A l'eixida de Sant Sadurní, el corredor mediterrani és d'una presència incontestable, gairebé ofensiva. El saltem per la carretereta que, de manera sinuosa, condueix a Sant Pau d'Ordal. Al veïnat dels Casots, farem bé de desviar-nos fins al castell

de Subirats: la fortificació medieval —un castell de frontera— s'ho val, però en especial l'emplaçament: a sobre d'un penya-segat conforma un mirador vertiginós sobre el Penedès i el massís de Montserrat.

En aquesta latitud, la vinya conviu amb el préssec que es conrea entre Avinyonet del Penedès i el nucli de l'Ordal. És el préssec de vinya: d'un groc intens, dolçíssim, amb un toc àcid i l'estrella d'un mercat setmanal a l'Ordal durant els caps de setmana entre juny i agost.

Desemboquem en la carretera N-340. En direcció a Barcelona, l'ascens al coll de l'Ordal és regular, rectilini, sense sorpreses. La quantitat de comerços al marge de la carretera delaten el poble de l'Ordal com una parada obligada dècades enrere, en temps de viatges lents i feixucs. Encara avui, alguns forns de pa fan l'agost els caps de setmana amb la venda de pa fet amb forn de llenya i suculentos coques. Al port de l'Ordal, es produeix un canvi de comarca: penetrem en el Baix Llobregat, indus-

JORDI PLAY

ELS IMPRESCINDIBLES

Vilafranca del Penedès

- www.turismevilafranca.com

VINSEUM. Museu de les Cultures del Vi de Catalunya
Basílica de Santa Maria

Sant Martí Sarroca

- www.santmartisarroca.cat

Conjunt medieval de la Roca

Sant Sadurní d'Anoia

- <https://santsadurni.cat>

CIC Fassina, Centre d'Interpretació del Cava
Caves Codorniu. Edifici modernista de Josep Puig i Cadafalch

Sitges

- www.visitsitges.com

Poble de Garraf. Platja de les Casetes de Garraf i
Celler Güell, de Gaudí
Museu Cau Ferrat
Museu Maricel

Torrelavit

- <http://aiguadetorrelavit.cat/>
Centre d'Interpretació de l'Aigua

Vilanova i la Geltrú

- www.vilanovaturisme.cat
Biblioteca Museu Víctor Balaguer
Museu del Ferrocarril
Centre històric de la Geltrú
Plaça de la Vila

Castell d'Olèrdola

- www.macolerdola.cat

Espais naturals

- Parc del Garraf
● <https://parcs.diba.cat/web/garraf>
Parc del Foix
● <https://parcs.diba.cat/web/foix>
Parc d'Olèrdola
● <https://parcs.diba.cat/web/olerdola>
Espais Naturals del Delta del Llobregat
● www.deltallobregat.cat
Parc Agrari del Baix Llobregat
● <https://parcs.diba.cat/web/baixllobregat>

Turisme a la província de Barcelona

- www.barcelonaesmoltmes.cat

trial i industriosa. Un grapat de revolts i a la zona industrial de Vallirana ens desviem a la dreta, per un camí asfaltat que connecta amb Olesa de Bo- nesvalls, de nou a l'Alt Penedès i porta d'entrada al Parc del Garraf. Al fil de la riera de Begues, arribem al poble homònim, disposats a davallar el port que ens separa del litoral, on recorrerem, l'extrem sud de l'àmbit turístic Costa Barcelona.

A Gavà i Castelldefels, les platges són llargues, sorrenques, produïdes per la desembocadura del

Llobregat. La terra, ací, és també rica i fèrtil, com pertoca a un terreny al·luvial. No debades, hi ha proliferat el conreu. El Parc Agrari del Baix Llobre- gat —una reserva agrícola enmig de la realitat me- tropolitàna— ha esdevingut un important centre productor de fruita i d'hortalissa i, en especial, de la carxofa, la Carxofa Prat, de la qual les primeres referències remunten al segle XVI. Aquesta n'ha es- devingut la principal protagonista des de fa un se- gle: si el 1919 començava l'exportació de carxofes,

el 1936 omplien —només les produïdes al Prat de Llobregat— quaranta vagons diaris.

La consolidació d'aquest espai agrícola va ser possible gràcies a la dessecació de la majoria dels aiguamolls de la zona deltaica, amb la intenció de mitigar el paludisme. Actualment, els espais naturals del delta del Llobregat, que mereixen una incursió a peu o en bicicleta, preserven les zones humides i la riquesa ecològica del final del riu, enmig d'un panorama contradictori i no exempt de la pressió que imposa una infraestructura com l'aeroport del Prat.

■ **Km. 133. Costes del Garraf.** L'extensió a pèrdua de vista de les platges de Gavà i Castelldefels la limita, al sud, la presència rocosa del massís del Garraf. La interrupció s'opera sobtadament, com també el perfil de la carretera: a la monotonia rectilínia succeeix un traçat sinuós, que serpenteja sobre un

litoral abrupte de penya-segats, panoràmic. Són les costes del Garraf, una de les carreteres més preuades per als amants de la conducció contemplativa.

Desviem-nos, però, al cor del massís del Garraf abans d'emprendre aquest tram de carretera. A les anomenades Botigues de Sitges, una cinta d'asfalt estreta i vertical, s'enlaira tossudament fins al Centre d'Informació La Pleta del Parc del Garraf. El paisatge és, ara, domini del calcari aspre i del margalló recurrent. Cal trepitjar-lo per comprendre'l. Des de l'oficina del Parc, tindreu opció a diverses camina- des de descoberta.

Tornem, però, arran d'aigua. La carretera de les costes del Garraf enllaça amb Sitges. El poble de Garraf es presenta com un interludi sorrenc, enmig d'aquest cataclisme rocós. Les anomenades casetes de Garraf són un primitiu nucli de pescadors de finals de segle XIX que va ser convertit, als anys vint del segle passat, en un encantador racó de platja i

● ESGLÉSIA DE SANT
BARTOMEU I SANTA TECLA
(SITGES)

PERE PASCUAL

d'estiueig, amb una filera de cases de bany, modes-tes i de fusta, i un portet mínim.

És vila indefugible entre les poblacions del sud de Costa Barcelona, pel patrimoni i la història, i la qualitat d'una vida abocada al mar. Un litoral amb forta personalitat i una gastronomia pròpia ho demostren. Sitges és sinònim de fortuna a ultramar —la seixantena de mansions d'“americanos” atorguen a la població el caràcter distingit i benestant del negociant—, de cultura als museus —el Cau Ferrat, Maricel, el Museu Romàntic...—, de ciutat

de cinematografia —amb la celebració del Festival de Cinema Fantàstic—, de disbauxa —si ens enrolem en els carnavals— i de platja, entre molts altres atributs; per no citar el seu nucli antic o el barri de pescadors; i la muralla medieval i el mercat vell i l'església parroquial de Sant Bartomeu i Santa Tecla, que capitaneja, com un far, la proa d'aquesta població.

■ **Km. 159. Vilanova i la Geltrú.** De camí cap al sud, encara haurem de fer parada a Vilanova i la

Geltrú, perquè la població s'atribueix l'origen del xató, perquè és capital de la comarca del Garraf i perquè posseeix una reguitzell de fills il·lustres: hi trobareu Víctor Balaguer — i la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, que preserva el seu llegat— i Eugeni d'Ors, Joaquim Mir, Francesc Macià o Eduard Toldrà, entre els clàssics, a banda d'una llista d'actuals.

Vilanova sedueix el visitant de paladar fi: proporciona el xató —ja ho hem dit—, una varietat ingent de peix i alguna suculència local, com el bull

de tonyina. Dediquem una estona a descobrir les seues artèries: la plaça de la Vila n'és el centre neuràlgic, porxada, ordenada, geomètrica; i la de les Cols, l'espai tradicional de venda de verdura, abans de la construcció del mercat. Podríem seguir pel portal del Nin, que separava antigament Vilanova de la Geltrú, i tants altres racons que deixarem en les vostres mans.

Uns quilòmetres al sud, Cubelles s'arreglera sobre la franja litoral. El poble manté viva la memòria de Charlie Rivel, mitjançant una exposició perma-

● CASTELL DE CASTELLET
I PANTÀ DE FOIX

ELISEU T. CLIMENT

nent a la plaça del Castell, fill del lloc i menys conegut com Josep Andreu.

A Cubelles, també, el Foix s'aboca al mar. El remuntarem per les innombrables ziga-zagues de la carretera que voreja el pantà de Foix. De la làmina d'aigua, s'eleva, imponent, el castell de Castellet: la construcció medieval destaca per una perfecció exquisida, al punt de la ficció cinematogràfica. Lluny d'això, els seus orígens remunten al segle X. La fortalesa és, a més, un dels plats forts, pel que fa a patrimoni històric —junt amb el castell de Penyafort—, del Parc del Foix, un espai protegit indispensable per a la identitat penedesenca.

Per la BV-2117, accedim a Santa Margarida i els Monjos. La carretera discorre entre el reglamentari tapís de vinya d'aquesta comarca. Per camí asfaltat, assolim el castell de Penyafort (s. XI), enlairat i bressol de Sant Ramon de Penyafort. El casalot fortificat fa ostentació del seu caràcter defensiu, amb una

torre circular i murs toscos. Posteriorment, els dominics hi adjuntaren un convent i una església, i la burgesia industrial se l'aproprià, fa poc més d'un segle, com a residència de descans.

Abans de finalitzar el viatge allà on l'hem començat, visitarem el castell d'Olèrdola, que conté molt més que una fortalesa medieval construïda a partir d'una torre i part de la muralla, encara visible, romana. El lloc té un llarg relat: fou ocupat durant la prehistòria, els ibers hi construïren una important plaça forta; hi passaren els romans i encara mantingué població durant l'edat mitjana i seguí visitant-se en època moderna. Visiteu el conjunt arqueològic, si és possible a final de la jornada. Un capvespre des d'aquesta talaia, no pot deixar millor record del paisatge del Penedès a la retina del viatger.

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Generalitat de Catalunya

